

PËRMBYTJET –GATISHMËRIA DHE SIGURIA NDAJ PËRMBYTJEVE

Ndryshimet klimatike kanë sjellë rritjen e shpeshhtësisë së përmbytjeve – por a jeni ju të përgatitur për t'i përballuar ato?

Përmbytjet shkaktohen nga shiu, bora, stuhitë bregdetare, stuhitë dhe tejmbushjet e digave dhe sistemeve të tjera ujore. Ato zhvillohen ngadalë ose shpejt. Përmbytjet e shpejta mund të vijnë pa paralajmërim dhe kanë efekte shkatërruese. Ato mund të shkaktojnë: vdekje dhe lëndime, izolim të komuniteteve, ndërprerje të energjisë, dëmtime të infrastrukturës kryesore, pakësim të shërbimeve bazë apo thelbësore, pengim të transportit, shkatërrim të pronave, mjeteve të jetesës dhe rrëshqitje dheu.

Si të përgatitemi për një përmbytje?

Për të zvogëluar ndikimin e përmbytjeve ju duhet të ndërmerri disa veprime për t'u përgatitur paraprakisht:

- ✓ Monitoroni në mënyrë të rregullt radion, televizionin për çdo paralajmërim për përmbytje.
- ✓ Përgatitni një komplet evakuimi me dokumentet tuaja të rëndësishme, numrat e urgjencës, medikamentet dhe sendet e tjera që mund t'ju nevojiten nëse do të jeni të detyruar të qëndroni larg shtëpisë për disa ditë.
- ✓ Shkëputni të gjitha pajisjet elektrike.
- ✓ Ngrini mobilet, veshjet dhe sendet me vlerë në vende të larta, si shtretër, tavolina etj.
- ✓ Nëse keni shtëpi me oborr mbani sistemin e kanalizimeve dhe ullaqet pa gjethe për të ndihmuar në parandalimin e bllokimeve dhe përmbytjeve të lokalizuara në reshje të dendura shiu.
- ✓ Blini thasë me rërë ose produkte të tjera të mbrojtjes nga përmbytjet.

Çfarë DUHET dhe NUK DUHET të bëni gjatë një përmbytjeje...

Uji gjatë përmbytjes mund të rritet shpejt, prandaj përqendrohuni gjithmonë te siguria për veten dhe familjen tuaj, dhe të veproni sa më shpejt. Në rast emergjence ose përmbytjeje të rënda, ndiqni hapat e mëposhtme për të qëndruar të sigurt:

- ✓ Evakuohuni menjëherë, nëse ju kërkohet ta bëni.
- ✓ Zhvendosni familjen dhe kafshët shtëpiake në një vend të lartë, p.sh. një kat më lart.
- ✓ Zhvendosni sendet dhe dokumentet e rëndësishme lart, në vend të sigurt.
- ✓ Stakoni furnizimin me gaz, energji elektrike dhe ujë, nëse uji rrezikon të hyjë në shtëpinë tuaj.
- ✓ Ndihmoni miqtë dhe fqinjët e moshuar ose pa mbështetje.
- ✓ Nëse jeni të sëmurë dhe keni nevojë për kujdes mjekësor kontaktoni mjekun tuaj ose shërbimin e urgjencës.
- ✓ MOS prekni asnjë pajisje elektrike ose kabëll kur qëndroni në ujërat e përmbytjeve.
- ✓ MOS ecni apo notoni në një zonë të përmbytur apo nëpër ujërat e përmbytjeve.

- ✓ Vetëm 15 cm ujë që rrjedh mund t'ju pengojë në ecje dhe t'ju rrëzojë.
- ✓ MOS lëvizni me makinë nëpër një zonë të përmytur. Një makinë mund të “merret me vete” nga vetëm 60 cm lartësi e ujit.
- ✓ Nëse është e mundur, MOS e prekni ujin e përmytjes pasi mund të përmbajë kimikate ose ujëra të zeza.
- ✓ Qëndroni larg urave që janë mbi ujë, që rrjedh shpejt. Uji me lëvizje të shpejtë mund të kalojë mbi urat pa paralajmërim.
- ✓ Dëgjoni radion ose sistemet lokale të alarmit për informacionin aktual të urgjencës dhe udhëzimet në lidhje me përmytjet.

Çfarë duhet të bëni pas një përmytjeje për të qenë të sigurt?

Pas evakuimit, mos u ktheni derisa përmytjet të jenë qetësuar dhe autoritetet të kenë rihapur zonën për banorët. Zonat e përmytura më parë duhet të trajtohen me shumë kujdes. Qëndroni larg ujërave të përmytjeve të cilat mund të jenë infektive.

- ✓ Kushtojini vëmendje autoriteteve për informacion dhe udhëzime. Kthehuni në shtëpi vetëm kur autoritetet thonë se është e sigurt.
- ✓ Qëndroni larg zonave të dëmtuara nga përmytjet, balta ose rrjedhjet e mbeturinave.
- ✓ Uji i përmytjes mund të jetë i kontaminuar ose të përmbajë objekte të mprehta, prandaj kur pastroni mbani gjithmonë veshje mbrojtëse, çizme dhe dorezat e gomës. Në fytyrë mbani maska kur pastroni mykun ose mbeturinat e tjera.
- ✓ Njerëzit me astmë dhe sëmundje të tjera të mushkërive dhe/ose rënie të imunitetit nuk duhet të hyjnë në ndërtesa ku ka pasur përmytje ose rritje të mykut që mund të shihet ose të nuhatet.
- ✓ Fëmijët nuk duhet të angazhohen në pastrimin e mbeturinave si pasojë e përmytjeve.
- ✓ Shmangni zhytjen në ujërat e përmytjeve, të cilat mund të jenë të kontaminuara dhe të përmbajnë mbeturina të rrezikshme.
- ✓ Jini të vetëdijshëm për rrezikun e goditjes elektrike. Mos prekni pajisjet elektrike nëse janë të lagura ose nëse jeni duke qëndruar në ujë. Fikni energjinë elektrike për të parandaluar goditjen prej saj, nëse është e sigurt për ta bërë këtë.
- ✓ Kontrolloni për dëmtime strukturore përpara se të hyni në shtëpinë tuaj; nëse dyshoni për dëmtime të linjave të ujit, gazit, elektrike ose kanalizimeve.
- ✓ Në shtëpi hiqni menjëherë objektet e lagura, si: qilimat, mobiliet dhe shtratin. Myku mund të zhvillohet brenda 24 deri në 48 orëve.
- ✓ Qëndroni në tokë të fortë. Nëse detyroheni të ecni nëpër zona të mbuluara me baltë, përdorni një shkop për të vlerësuar thellësinë e baltës përpara jush.

Kujdes!

- Uji i përmytjes mund të përmbajë mbeturina.
- Praktikoni Higjienën e Sigurt.

- Lani duart me sapun dhe ujë për të ndihmuar në parandalimin e mikrobeve.
- Dëgjoni për informacionin e duhur, se si të përdorni në mënyrë të sigurt ujin për të pirë, gatuar ose pastruar.